

РЕШЕНИЕ

№ 3134

гр. София, 09.05.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 20 състав, в публично заседание на 27.04.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Светлана Димитрова

при участието на секретаря Кристина Петрова и при участието на прокурора Ива Цанова, като разгледа дело номер **12637** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203-207 от Административно процесуалния кодекс /АПК/във вр. чл.2в, ал.1, т.1, вр. чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ),

В предадена на пощенски оператор на 06.11.2019г. и постъпила на 07.11.2019г. в АССГ искова молба, вх. № 33696, А. Д. П., [ЕГН], от [населено място], [улица][жилищен адрес] чрез представител по пълномощие адв. В. С. е предявила срещу Българската народна банка /БНБ/ иск за имуществени вреди, в размер на 1 540,71 лв., представляващи обезщетение в размер на законната лихва за забавено плащане на сумата 35 000 лева , представляваща гарантиран размер на вложенията и в К. АД/ в несъстоятелност /, за периода от 30.06.2014 г. до 04.12.2014 г.

Ищцата поддържа, че причинените вреди се дължат на незаконосъобразни бездействия на БНБ да вземе решение в изпълнение на задълженията, произтичащи от директното прилагане на правото на ЕС в областта на изплащането на гарантирани депозити в очертаня срок от чл. 1 § 3 т. i от Директива 94/19/ЕО, изменена с Директива 2009/14/ЕО и неизпълнение на вменените ѝ със закон функции по осъществяване на ефективен банков надзор.

В исковата молба конкретно се твърди, че ищцата е била вложител в ТБ [фирма]/н/. Излагат се съображения относно пасивната легитимация на ответника. Следствие на бездействието на ответника, последният не е спазил сроковете за издаване решение за установяване на „неналичен депозит“. Това бездействие съставлява нарушение на чл.10, т.1 от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и Съвета. От това

незаконосъобразно бездействие на БНБ на ищцата са причинени имуществени вреди в размер на 1 540,71 лв., представляващи обезщетение, в размер на законната лихва за забавено плащане на сумата 35 000 лева , представляваща гарантиран размер на вложенията и в К. АД/ в несъстоятелност /, за периода от 30.06.2014 г. до 04.12.2014 г. Не са изпълнени изискванията на чл.2, ал.6 от ЗБНБ; Липсва механизъм за координация и взаимодействие; Концентриране на всички правомощия в ръцете на подуправителя на БНБ и липса на предписани контролни правомощия на главния директор в управление „Б. надзор“ – нарушение на ЗКИ.Изложени са съображения за наличието на причинно-следствена връзка между неправомерното бездействие на ответника и претърпените от ищцата неимуществени вреди. Претендира се присъждането на разноски.

В открито съдебно заседание ищецът, редовно призован не се явява, не се представлява.

Ответникът – Българска народна банка /БНБ/, оспорва иска като недопустим, неоснователен и недоказан с аргументи, изложени в писмен отговор на исковата молба, поддържани в представени писмени бележки. Моли същият да бъде отхвърлен. Относно недопустимостта на иска се позовава на изтекла погасителна давност съгласно чл. 111, б. „в“ от ЗЗД предвид това, че ищецът претендира мораторна лихва, както и на изтекла погасителна давност по чл. 110 ЗЗД, към датата на подаване на исковата молба - 07. 11. 2019 г. Поддържа, че поради неправилното въвеждане на Директива 94/19/ЕО в националното законодателство, отговорност следва да носи законодателния орган. Релевира се довод, че БНБ няма законови задължения да установява неналични депозити, поради което искът се явява недопустим. Не са налице всички елементи на фактическия състав на чл.1, ал.1 ЗОДОВ. Позовава се на т.1. от диспозитива на Решението на СЕС по дело С-501/18. Сочи се, че БНБ не е бил компетентният орган, оправомощен да издаде акт за неналичност на депозити, тъй като изрично законодателно решение на този въпрос е дадено едва с измененията на ЗБНБ и ЗКИ с ДВ, бр.62/14.08.2015 г. Твърди се, че същите изводи следват и от Решение на СЕС по дело С-571/16, където изрично се казва, че „органът, който е нарушил правото на Съюза, се определя от националните съдилища при спазване на правото на съответната държава-членка“. Такъв орган няма определен преди изменението на ЗБНБ и ЗКИ през август 2015 г. Излагат се доводи, че централната банка и държавата са различни равни субекти, поради което не БНБ следва а отговаря за забавено плащане на гарантираните влогове. Не са представени реални доказателства за претърпените от ищцата вреди. Претенцията за лихва в размер на 1 540.71 лв. е неоснователна, тъй като това обезщетение се дължи от длъжника по главното вземане, а БНБ не е страна по облигационното правоотношение. Тъй като се претендира вреда от деликт, а не договорна такава, то тя трябва да се докаже, а не да се предполага. Претендираните вреди не са реални, а само предполагаеми. Няма данни имуществото на ищцата да е намаляло, нито да се е увеличил пасивът му, ищцата не сочи пропуснати ползи. През целия период на специален надзор до отнемане лиценза на банката на 06.11.2014 г. банката е начислявала възнаградителна лихва върху пълния размер на влога. Неоснователна е претенцията на ищцата, че търпи вреди от 30.06.2014 г. до 04.12.2014 г. тъй като ФГВБ започва изплащането не по-късно от 20 работни дни от датата на решението за отнемане на лиценза и този срок изтича на 25.07.2014 г. Неправилно е определена и крайната дата. Тя следва да бъде 06.11.2014 г. , когато е отнет лиценза на [фирма]. В отговора се твърди, че

липсва причинно-следствена връзка между твърдяното нарушение и евентуалните вреди. Не е налице твърдяното от ищцата бездействие, изразяващо се в неупражнен ефективен банков надзор. БНБ не е лишила ищцата от собственост върху влоговете ѝ. Тя е продължавала да има вземане към банката и да получава доходност от него. Освен това ищцата не била отправил покана до Фонда или [фирма] да и заплати сумата по влога, за да възникне задължение за лихва за забава.

В о.с.з. ответникът се представлява от юрк. С., който моли съда да отхвърли исковата претенция на ищцата като неоснователна и недоказана. Претендира присъждането на юрисконсултско възнаграждение и разносните по делото.

Представителят на СГП дава заключение за неоснователност и недоказаност на исковата претенция.

Съдът, след прецени поотделно и в съвкупност събраните по делото доказателства, доводите и становищата на страните, намира за установено от фактическа страна следното:

Установява се, че А. Д. П. е била вложител в [фирма]/н/ като е била титуляр на три банкови сметки: безсрочен депозит в щатски долари с IBAN BG 82 K. 9220 41 28579201, открит на 07.10.2009г. с Договор за Преференциален безсрочен депозит № 56628; безсрочен депозит в евро, с IBAN BG 20 K. 9220 28579201, открит на 08.10.2009 г. с Договор за Преференциален безсрочен депозит № 56567; и безсрочен депозит в лева, с IBAN BG 38 K. 9220 40 28579201, открит на 08.10.2009г., с Договор за безсрочен депозит "Е." с валутна клауза № 56568.

Банката е олихвявала депозираните суми в щатски долари ,евро и лева по текущ годишен лихвен процент, съответно 5.50% в щатски долари , 4.50% в евро и 4.00% в лева годишна лихва. Лихвеният процент е прилаган от датата на откриване на безсрочните депозити във съответните валути до 30.06.2014г. От 01.07.2014г., съгласно приложението към решение N 82 на УС на БНБ лихвените проценти, начислявани върху депозитите на ищцата в К. АД/н/са 2.74% в евро, 1.86% в щатски долари и 2.59% в лева.

Съгласно представено по делото писмо от [фирма]/ в несъстоятелност/ от 25. 02. 2022 г. салдото по депозита в щатски долари вкл. и натрупаните лихви е било както следва: към 30.06.2014г. – 12 866.74 щ.д., към 06.11.2014 г. и 04.12.2014 г. – 0.00 щ.д.; Салдото по депозита в евро, вкл. и натрупаните лихви е била както следва: към 30.06.2014 г. – 1 805.77 евро . и към 06.11.2014 г. и 04.12.2014 г. – 0.00 евро. Салдото по депозита в лева, вкл. и натрупаните лихви е била както следва: към, 30.06.2014г. – 609.48 лева към 06.11.2014 г. и 04.12.2014 г. – 0.00 лева. За ищеца е изпратена информация към ФГВБ за изплащане на сумата от 25 373.08 лв., представляваща главница и лихви, като не може да се установи каква част представлява главница и каква лихви. Начислените, но неосчетоводени възнаградителни лихви по сметките на ищцата са били както следва: - по банкова сметка BG 38 K. 9220 41 28579201 BGN, за периода 20.06.2014г.-06.11.2014г.- 6.23 лв.; за периода 30.06.2014г.-06.11.2014г. – 5.55 лв.; по банкова сметка BG 20 K. 9220 28579201 E., за периода 20.06.2014г.-06.11.2014г.- 19.66 евро; за периода 30.06.2014г.-06.11.2014г. – 17.41 евро; по банкова сметка BG 82 K. 9220 28579201 U. за периода 20.06.2014г.-06.11.2014г.- 104.72 щ.д. и за периода 30.06.2014г.-06.11.2014г. – 85.06 щ.д.

По делото е назначена съдебно-счетоводна експертиза /ССЧЕ/, заключението на която е прието от страните без оспорване и се кредитира от съда като компетентно

изготвено и обективно, доколкото няма основания да се смята, че вещото лице е заинтересовано от изхода на делото. Заключение то дава пълен, точен и обоснован отговор на поставените въпроси, основан на анализ на представените по делото доказателства.

От същото се установява, към 30.06.2014 г. и 26.07.2014г. наличността по сметките на ищцата в [фирма]/н/ е 609.48лв., 1805.77 евро/3531.78 лв/ и 12 866.74 щ.д./20408.06лв./ или в общ размер, в левова равностойност 24 549.32лв. Начислената и изплатена договорна лихва върху трите депозита на ищцата до 02.11.2014г. от К./н/ за периода от 26.07.2014г.-06.11-2014г. е 137.35лева; за периода 30.06.2014г.-06.11.2014г. -175.32 лв. и за периода 26.07.2014г.-04.12.2014г.- 137.35лв. Законната лихва за забава върху за периода 26.07.2014г. до 06.11.2014г. -712.32 лв.; за периода 30.06.2014г.-06.11.2014г. -890.40лв. и за периода 26.07.2014г. до 04.12.2014г. – 917.62лв.

При така установеното от фактическа страна, съдът приема от правна страна, следното:

По допустимостта на иска:

Съгласно нормата на чл.203, ал.1 и ал.3 от АПК (ДВ, бр.77 от 2018г., в сила от 01.01.2019г.) исковете за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от "очевидно нарушаващи правото на Европейския съюз" актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, се разглеждат по реда на Глава единадесета от АПК - "Производства за обезщетения", като за неуредените въпроси за имуществената отговорност ще се прилагат стандартите на извъндоговорната отговорност на държавата за нарушаване на правото на Европейския съюз.

Съдът приема, че БНБ е надлежен ответник в производството по обезщетяване на вреди по реда на ЗОДОВ, макар, че БНБ не е административен орган по смисъла на §1, т.1 от ДР на АПК, тя е държавен орган, а принципът за отговорност на държавите членки е валиден във всеки случай, когато държава членка наруши правото на ЕС, независимо от това кой е държавният орган, чието действие или бездействие е в основата на неизпълнението на задължението. Съгласно т.2 от ТП № 2/2014 от 19.05.2015г. на ОС на Гражданската колегия на ВКС и Първа и Втора колегии на ВАС, разграничителният критерий за приложимия правен ред (ЗОДОВ или чл.45-49 от ЗЗД) при претенции за вреди от дейност на органи, които не са част от изпълнителната власт, е основния характер на дейността на органа, от чиито актове, действия или бездействия са причинени вредите. Когато вредите са причинени при или повод изпълнение на административна дейност, компетентни са административните съдилища. Без съмнение БНБ е натоварена с изключителна компетентност да регулира и осъществява надзор върху дейността на другите банки в страната с оглед поддържане стабилността на банковата система и защитата интересите на вложителите - чл.2, ал.6 ЗБНБ. БНБ е компетентният орган за упражняване на надзор върху банките по смисъла на чл.4, пар.1, т.40 от Регламент (ЕС)№ 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 25.06.2013г., а възложеното ѝ в чл.13 и чл.36 ЗКИ правомощие да издава и отнема лицензи на банки е естествено продължение на надзорната дейност върху тях. При тази своя дейност БНБ осъществява властнически правомощия, т.к. разполага с решаващи, регулиращи и санкциониращи функции спрямо банките, а отношенията по повод надзора с частноправните субекти, клиенти на тези банки, не са равнопоставени - В този смисъл

Определение № 18/07.04.2017г. по дело № 15/2017г. на смесен петчленен състав на ВКС и ВАС. Съдът взе предвид разрешението дадено в т. 5 от диспозитива на решението по дело С-571/16 на СЕС, че разпоредбата на чл.4, пар.3 ДЕС, както и принципите на равностойност и ефективност, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, съгласно която правото на частноправните субекти на обезщетение зависи от спазването на допълнително условие, вредата да е причинена умишлено от съответния държавен орган. Наличието на виновно поведение е елемент от фактическия състав на непозволеното увреждане, при липсата на който не може да се ангажира отговорността и да се претендира обезщетение, но в контекста на отговорността от нарушение на правото на ЕС, понятието "виновно поведение" надхвърля понятието "достатъчно съществено нарушение", изведено от решението на Съда по обединени дела В. du P. F. Действително умишленото неизпълнение на задълженията на държавата, произтичащи от правото на ЕС или неизпълнението им поради непредпазливост да е елемент, който следва да се вземе под внимание при преценката за достатъчно съществения характер на нарушението, отсъствието на вина не води автоматично до отсъствие на "достатъчно съществено" нарушение, респективно не води до извод за липса на едно от задължителните условия за ангажиране на отговорността на държавата. Нарушението може да бъде достатъчно съществено и при наличието на други, обективни елементи, като липсата на свобода на преценка, висока степен на яснота и прецизност на нарушената правна норма, неизвинимият характер на евентуалната грешка при прилагане на правото. Наличието на вина придава достатъчно съществен характер на нарушението, но от друга страна липсата на вина не прави нарушението несъществено, изискването за виновно поведение по чл.45 от ЗЗД за да бъде ангажирана деликтната отговорност, надхвърля обхвата на понятието "достатъчно съществено нарушение", следователно редът за обезщетяване по ЗЗД е неприложим. Нормата на чл.204, вр. чл.1, ал.1 от ЗОДОВ поставя изискване за предварителна отмяна на акта, от който се претендират вреди, но от друга страна от т.143 и т.146 от решението на СЕС по дело С-571/16 следва, че макар само по себе си това изискване да не противоречи на принципа на ефективност, такова задължение може да затрудни прекомерно получаването на обезщетение за вредите, причинени от нарушение на правото на Съюза, ако на практика няма възможност за такава отмяна. Както е посочено в т.142 от решението и в т.77 от решението на СЕС по делото F., С-429/09, би било в разрез с принципа на ефективност да се изисква от увредените лица всеки път да използват всички правни способности за защита, с които разполагат, при положение че това би било прекомерно трудно или не е разумно да се изисква от тях. В конкретния случай този стандарт се преценява от настоящия състав като изпълнен, т.к. при действащото към 2014г. законодателство и константната съдебната практика на ВАС, ищецът не би имал ефективен способ за защита. Следва да се посочи, че всички дела, образувани по жалби на вложители в К. срещу решенията на БНБ за поставяне на К. под специален надзор, за продължаване срока на надзора и за отнемане на лиценза на К. - при това с директно позоваване на Директива 94/14/ЕО и твърдение, че депозитите са станали неналични още с вземане на решението за поставяне на К. под специален надзор - са оставени от ВАС без разглеждане, по съображения, че тези актове не засягат права и интереси на вложителите, а създават задължения само за банката - определения постановени по адм.д. № 15546/2014 г; адм.д № 3892/2015; решение по адм.д № 11445/15 г. Предвид практиката на ВАС опитите на вложителите да приведат

действащата към момента схема за гарантиране на депозитите в съответствие с Директива 94/19/ЕО са пресечени, освен това без разглеждане поради липса на правен интерес, са оставени и жалбите на акционерите срещу решението за отнемане на лиценза - определение на ВАС № 3725/02.04.2015г. по адм.д. № 3438/2015. Предвид изложеното е липсвал възможен процесуален ред, при който в рамките на ефективен съдебен контрол на актовете и действията на БНБ, да бъде извършена преценка за съответствието на българската схема за гарантиране на депозитите с изискванията на Директива 94/19/ЕО. При липсата на такава процесуална възможност и след като според действащото към момента законодателство актът, с който се отнема лиценза на банката е актът по чл.1 пар.3, буква і) от Директивата, на вложителите не може да се противопостави изискване, като това по чл.204, ал.1 от АПК - за предварителна отмяна на акта, т.к. това би било в нарушение на принципа на ефективност.

С оглед изложеното неоснователен е доводът на ответника за недопустимост на иска, тъй като БНБ не е надлежен ответник.

Предвид горното съдът намира, че исковата молба е процесуално допустима като подадена от лице с правен интерес, съдържаща предписаните от закона реквизити и срещу надлежен ответник.

Разгледан по същество искът е частично основателен.

Съгласно чл.1, ал. 1 ЗОДОВ правото на обезщетение възниква, когато са претърпени вреди от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на органи или длъжностни лица на държавата или общината при или по повод изпълнение на административна дейност. Деликтната отговорност по ЗОДОВ се отличава от общата деликтна отговорност досежно деликвента, както и досежно спецификата на причинната връзка – вредите трябва да са причинени при или по повод упражняването на административна дейност. Относно вината, противоправността и вредите не е налице отклонение от общия състав на деликтната отговорност. В конкретния случай се касае за вреди, причинени в следствие на административна дейност, изпълнявана от държавен орган. Основателността на иска предполага предварителното установяване на точно определени от законодателя кумулативно налични предпоставки: незаконосъобразен административен акт или незаконосъобразно действие или бездействие на административен орган или длъжностно лице на държавата или общината; този акт да е отменен по съответен ред; да е настъпила вреда от такъв административен акт, действие или бездействие; да е налице пряка и непосредствена връзка между постановения незаконосъобразен административен акт, действие или бездействие и настъпилата вреда. При липсата, на който и да е от елементите на посочения фактически състав не може да се реализира отговорността на държавата по реда на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Ноторно известно е следното: С Решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ, на основание чл. 115, ал. 1, т. 2 и 3, чл. 116, ал. 1, ал. 2, т. 2, 3, 6 и 7, във връзка с чл.103, ал. 2, т. 24 от Закона за кредитните институции /ЗКИ/, [фирма] била поставена под специален надзор, поради опасност от неплатежоспособност, за срок от три месеца. Със същото решение са назначени квестори, за срок от три месеца е спряно изпълнението на всички задължения на банката, отстранени са от длъжност членовете на управителния съвет и надзорния съвет и акционерите, притежаващи повече от 10 на сто от акциите са лишени от право на глас. С Решение № 114/16.09.2014 г. УС на БНБ констатирал, че към момента продължават да са налице условията и предпоставките, довели до поставяне на [фирма] под специален надзор, тъй като

банката продължавала да изпитва остър недостиг на ликвидност за възстановяване на банковата си дейност и за изпълнение на задълженията си към депозантите и други кредитори, поради което действието на всички мерки, наложени с Решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ – за поставяне на банката под специален надзор и тези по Решение № 82/30.06.2014 г. на УС на БНБ – за намаляване на лихвените проценти по депозитите, е продължено до 20.11.2014 г. С Решение № 138/06.11.2014 г. на основание чл. 36, ал. 2, т. 2, чл. 103, ал. 1, т. 1, чл. 103, ал. 2, т. 25 и чл. 151, ал. 1, пр. 1 от ЗКИ и чл. 16, т. 15 от ЗБНБ, БНБ отнела лиценза на [фирма]. Съгласно т. 2 и т. 3 от това решение, на основание чл. 9, ал. 1 и ал. 6 от Закона за банковата несъстоятелност, следва да бъдат предприети действия за подаване на искане до компетентния съд за откриване на производство по несъстоятелност, както и да бъде уведомен Фонда за гарантиране на влоговете в банки.

Искова претенция е за вреди, вследствие неправомерно бездействие на Българската народна банка по отношение на изпълнението ѝ на задължения, произтичащи от приложимо с директен ефект право на Европейския съюз в областта на изплащане на гарантирани депозити. През исковия период основополагащ акт в областта на схемите за гарантиране на депозитите е Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 г., изменена с Директива 2009/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2009 г. Съгласно чл.10,§ 1 от тази директива схемите за гарантиране на депозити трябва да са в състояние да изплащат надлежно проверените искания на вложителите по отношение на неналични депозити в рамките на 20 работни дни от датата, на която компетентните органи извършат установяване, както е посочено в член 1, параграф 3, подточка „i“. От своя страна чл.1, § 3, подточка „i“ определя, че „неналичен депозит“ означава депозит, който е дължим и платим, но не е бил платен от кредитна институция, съгласно правните и договорни условия, приложими към него, когато съответните компетентни органи са установили, че по тяхно виждане съответната кредитна институция изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозита и, че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи. В същата подточка е даден и срок за това установяване – „компетентните органи установяват това колкото е възможно по-скоро и във всеки случай не по-късно от пет работни дни след като са се уверили за първи път, че дадена кредитна институция не е изплатила депозити, които са дължими и изискуеми“. От горното следва, че за да се задейства схемата за гарантиране на депозитите Директива 94/19/ЕО предвижда следната процедура: 1/ компетентният орган да се увери, че депозит, който е дължим и платим, не е бил изплатен от кредитна институция; 2/ в рамките на пет работни дни след това заключение, компетентният орган трябва да определи дали съответната кредитна институция изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозити, които са дължими и платими и че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи; 3/ схемата за гарантиране на депозити трябва да е в състояние да изплати надлежно доказаните вземания на вложителите в рамките на 20 работни дни, след като компетентният орган е взел своето решение /В този смисъл е и Решение № 11108/17.08.2020г., постановено по адм.д. № 10456/2016 г. на ВАС – III отд./. Тази разпоредба от директивата не е била транспонирана в националното ни законодателство за целия исков период и вкл. до 14.08.2015 г., когато е приет Закон за гарантиране на влоговете в банки. Следва да се има предвид, че съгласно т.4 от

диспозитива на Решение на СЕС от 04.10.2018 г., постановено по дело C-571/16 „член 1, точка 3, подточка i) от Директива 94/19, изменена с Директива 2009/14, има директен ефект“.

Установено е, че на 20 юни 2014 г. с писмо, изх. № 4098/14 г. директорите на [фирма] са уведомили БНБ, че предвид наличните средства на банката по сметки и в брой, те няма да бъдат достатъчни за изпълнение на задълженията на банката в най-близко време. С последващо писмо от същия ден директорите на [фирма] уведомили БНБ, че към 12.06 ч. на 20.06.2014 г. е преустановено разплащането и всички банкови операции. От своя страна УС на БНБ е констатирал, че ликвидните активи на банката към 20.06.2014 г. не са достатъчни, за да може банката да изпълнява задълженията си в деня на тяхната изискуемост и с Решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ [фирма] била поставена под специален надзор, поради опасност от неплатежоспособност. Следователно още на 20.06.2014 г. БНБ е установила, че банката не е изплатила депозити, които са дължими и изискуеми и че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи. С решението си от 20.06.2014 г. БНБ е констатирала, че К. е неспособна към момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозити. Следователно за БНБ е съществувало пряко задължение да установи на 20.06.2014 г. „неналичност“ на депозитите в [фирма], произтичащо от директния ефект на разпоредбата на член 1, точка 3, подточка i) от Директива 94/19, изменена с Директива 2009/14 г. В т.60 от решението на СЕС по дело C-571/16 изрично е посочено, че срокът, в който трябва да се установи, че депозитите са неналични, е императивен и не може да бъде дерогиран. Неизпълнението на това задължение, пряко произтичащо от правото на ЕС, представлява „достатъчно съществено нарушение на общностното право“, доколкото разпоредбата на чл.1, параграф 3, б. i от Директива 94/19, изменена с Директива 2009/14 г. е пределно ясна и прецизна, създава императивни правила за държавите-членки да предприемат определени действия в предписаните срокове и бездействието на ответника излиза обхватът на свободата на преценка, която нарушената норма предоставя. Нарушение е достатъчно съществено, за да ангажира отговорността на държавата.

Предвид изложеното съдът намира, че е осъществена първата предпоставка на сложния фактически състав на разпоредбата чл.1, ал.1 ЗОДОВ – налице е незаконосъобразно бездействие от ответника.

Установено е, че за исковия период ищцата не е могла да се ползва от собствения си капитал, в общ размер 24 549.32 /лева,евро и щ.д./ лева , депозиран в К./н/. Това забавяне несъмнено е причинило вреда на ищца. За вложителите е от съществено значение да имат постоянен достъп до техните спестявания, поради което неосигуряването на достъп до депозитите за срок по-дълъг от установения в директивата води до нарушаване правата им и обуславя причиняването на вреда. Тази вреда е пряка и непосредствена последица от незаконосъобразното бездействие на ответника, който не е взел решение за неналичност в императивния 5 дневен срок и е нарушил правото на Съюза. Съгласно чл.86 ЗЗД при неизпълнение на парично задължение, кредиторът винаги има право на обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата. Следователно размерът на причинената щета се определя от размера на законната лихва.

По отношение на началния и крайния срок на забавата съдът намира следното: Както бе посочено по-горе БНБ е разполагала с необходимите факти, за да може да достигне

до извод за неналичност на депозитите по смисъла на чл.1, § 3 i) от Директива 94/19/ЕО още на 20.06.2014 г. Следователно БНБ е в нарушение на чл.1, т.3, подточка „i“ от Директива 94/19 от 27.06.2014 г., когато изтича срокът от пет работни дни, определен в този нормативен текст. Постановяването на акт, с който се установява неналичността на депозитите, обаче не е достатъчно условие за започване на тяхното изплащане. С този акт само се стартира схемата за изплащане на гарантираните депозити. Съгласно чл.10, § 1 от Директива 94/19 ЕО схемите за гарантиране на депозити трябва да са в състояние да изплащат надлежно проверените искания на вложителите по отношение на неналични депозити в рамките на 20 работни дни от датата, на която компетентните органи извършат установяване, както е посочено в член 1, параграф 3, подточка „i“. След като БНБ е следвало да вземе решение по чл.1, § 3, подточка „i“ до 27.06.2014 г., то срокът от двадесет работни дни по чл.10, §1 изтича на 25.07.2014 г. и ищецът започва да търпи вреди от следващия ден - 26.07.2014 г.

На 06.11.2014 г. БНБ отнема лиценза на [фирма], на практика установява неналичност и се стартира процедурата по компенсирание по чл.10 от директивата. От тази дата БНБ вече не е в незаконосъобразно бездействие, поради което от тази дата нататък обезщетение не се дължи.

Следователно периодът, през който ищцата търпи вреди е от 26.07.2014 г. до 06.11.2014 г. Размерът на обезщетението - законната лихва върху сумата от трите депозита на ищцата, в общ размер 24 549.32лв. за този период, следва да се определи съобразно заключението на вещото лице на 712.32 лева. За разликата над този размер и за периодите, извън посочения по-горе, искът е неоснователен и следва да бъде отхвърлен.

Неоснователно е позоваването на ответника на т.1 от диспозитива на Решение на СЕС от 25.03.2021 г. по дело С-501/18. Тази точка от диспозитива следва да се разглежда на плоскостта на констатациите в т.57 от същото решение - „след като предвидената в Директива 94/19 компенсация на вложителите в случай на неналичност на техните депозити е гарантирана, тази директива не дава на вложителите права, по силата на които да ангажират отговорността на държавата на основание на правото на Съюза, когато депозитите им не са налични поради слаб надзор от страна на компетентните национални органи“. Съгласно цитираното решение вложителите нямат право да търсят обезщетение от държавата за вредите поради слаб надзор от страна на БНБ. В случая обаче вредите се претендират не заради слабия надзор на централната банка над [фирма], а поради нарушение на норма от общностното право, имаща директен ефект. Това право да се търси обезщетение заради нарушение на чл.1, т.3 от Директива 94/19 и причиненото от него забавяне следва и от т. 115 на въпросното решение: „Както бе припомнено в точка 63 от настоящото решение, член 1, точка 3, подточка i) от Директива 94/19 представлява правна норма, целяща предоставянето на права на частноправните субекти и позволяваща на вложителите да предявяват обезщетителни иски за вредите от забавеното изплащане на депозитите, която същевременно оставя на сезирания с такъв иск национален съд да провери, първо, дали фактът, че неналичността на депозитите не е установена в срока от пет работни дни, предвиден в тази разпоредба, въпреки че са били изпълнени ясно посочените в същата условия, съставлява, при конкретните обстоятелства, достатъчно съществено нарушение по смисъла на правото на Съюза, и второ, дали съществува пряка причинно-следствена връзка между това нарушение и вредите, претърпени от

вложителя (вж. в този смисъл решение от 4 октомври 2018 г., К., С-571/16, EU:C:2018:807, т. 117)“.

Неоснователен е доводът на ответника, че към иския период БНБ не е определен от националното и общностно законодателство като орган, който установява неналичност на депозити по смисъла на чл.1, пр.3 буква i) от Директива 94/19 и това е сторено едва с изменението на закона през август 2015 г. /ДВ,бр.62/2015 г./.

Съгласно чл.2, т.17 от Директива 2014/49 на Европейския парламент и Съвета „компетентен орган“ означава национален компетентен орган по смисъла на определението в член 4, параграф 1, точка 40 от Регламент (ЕС) № 575/2013 г. От своя страна чл.1, ал. 2, т.1 от ЗКИ определя, че Българската народна банка е компетентен орган в Република България за упражняване на надзор върху банките по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 40 от Регламент (ЕС) № 575/2013 г. Следва да се има предвид, че в т.100 от Решението на СЕС по дело С-571/16 съдът изрично определя, че именно БНБ е компетентният национален орган, който следва да установи неналичността на депозитите. Въпреки че, в нашето законодателство към 2014 г. не е било изрично уреденото правомощие на БНБ за установяване неналичност на депозитите на кредитна институция /законодателните изменения в тази насока са с ДВ, бр.62/14.08.2015 г./, това не означава, че БНБ не е разполагала с такива правомощия и преди законовите изменения. Това правомощие произтича от посочената съзна разпоредба и от качеството на БНБ на надзорен орган.

Съдът не споделя и довода на ответника за липсата на изричен правен акт за установяване на неналичност, което да е предпоставка за търсене на обезщетение. В т. 143 от Решение на СЕС от 04.10.2018 г. по дело С-571/16 се заявява, че „задължението за предварителна отмяна на административния акт, от който е настъпила вредата, обаче може да затрудни прекомерно получаването на обезщетение за вредите, причинени от нарушение на правото на Съюза, ако на практика няма възможност за такава отмяна“, а съгласно т.144 „изискването за незаконосъобразност на акта или на действието или бездействието на административния орган не е процесуално изискване, а условие за ангажиране на отговорността на държавата, което е сходно с понятието за достатъчно съществено нарушение по смисъла на правото на Съюза“. В настоящия случай вредите произтичат от незаконосъобразното бездействие на БНБ да приложи нормата на чл.1, пр.3 буква i) от Директива 94/19, която има директен ефект. Не е необходимо това да бъде установено в отделен процес.

Неправилно е становището на ответника, че претендираното обезщетение не се дължи, тъй като ищецът не е отправил искане за плащане до [фирма] или до ФГВБ. Съгласно т.87 от Решение на СЕС от 04.10.2018 г. по дело С-571/16 „предварителното предявяване от титуляря на банков депозит до съответната кредитна институция на искане за плащане, което не е изпълнено, не може да бъде условие за установяване на неналичността на този депозит по смисъла на тази разпоредба“.

Неоснователен е доводът на ответника, че не е доказана причинена вреда. Ищецът е имал парично вземане в гарантиран размер за неналичния си депозит, което му е изплатено, но чиято изискуемост е зависела от решението на БНБ за установяване неналичността на депозитите в К.. След като БНБ се е забавила да установи неналичността на депозитите в К., е забавила възникването на изискуемостта на вземанията на вложителите в К. за гарантираният им размер. Обезщетяването на забавено парично изпълнение е чрез изплащане на законната лихва за периода на забавата.

Неоснователна е и тезата на ответната страна, че с изплащането на гарантираната сума от 25 373.08 лв. е платена част от главницата по влоговете и част от начислената лихва. Действително има данни, че [фирма] е начислявала лихва върху депозитите на ищеца до 06.11.2014 г. Но тази лихва не следва да се има предвид, тъй като в случая се касае за договорна лихва, основана на договора за платежни услуги, сключен между ищеца и ответника и има възнаградителен характер. Претендираното обезщетение обаче само се определя чрез размера на законната лихва, но има съвсем друг характер, а именно санкционен. Вредата за ищеца в случая се изразява в пропуснатата полза от невъзможността за ползване на паричния капитал от 24 549.32лв., и е независима от вземанията, които депозита към К. гарантира. В случая не е налице начисляване на лихва върху лихва. Както бе посочено по-горе касае се до различни по своята правна същност плащания. Начислената договорна лихва от [фирма] по депозита на ищеца има възнаградителен характер и се основава на сключения между страните рамков договор. От друга страна обезщетението за причинените вреди само се изчислява посредством законната лихва, но по своята същност има санкционен характер и не представлява лихва, а обезщетение.

Във връзка с позоваването на изтекла 3-годишна погасителна давност по отношение на претендираното обезщетение, следва да бъде отговорено какъв е характерът на същото. Предвидената в чл. 111, б. „в“ от ЗЗД 3-годишна погасителна давност касае вземанията за наем, за лихви и за други периодични плащания. В случая въз основа на обстоятелствата, заявени с исковата молба, следва извод, че вредите, които ищцата претендира да са настъпили, са в резултат от незаконосъобразно бездействие на администрацията, тоест техният характер е производен на деликтната отговорност по чл. 45 и сл. от ЗЗД. Макар за измерител на вредите да е приета законната мораторна лихва, това не променя характера на претенцията на обезщетение, поради което в случая не е приложима 3-годишна погасителна давност, а общата такава, уредена в чл. 110 ЗЗД, от 5 години.

Видно от датата на подаване на исковата молба – 06. 11. 2019 г., исковата претенция за периода 30. 06. 2014 г. – 04. 12. 2014 г. не е погасена по давност. В тази връзка съдът съобразява т. 4 от диспозитива на Тълкувателно решение № 3 от 22. 04. 2005 г. по тълк.гр.дело № 3 от 2004 г. на ОСГТК на ВКС, съгласно която „при незаконни актове на администрацията началният момент на забавата и съответно на дължимостта на законната лихва върху сумата на обезщетението, както и началният момент на погасителната давност за предявяване на иска за неговото заплащане е влизане в сила на решението, с което се отменят унищожаемите административни актове, при нищожните - това е моментът на тяхното издаване, а за незаконни действия или бездействия на административните органи - от момента на преустановяването им“, в частта относно незаконни бездействия на администрацията. В настоящия случай действието, което е следвало да бъде извършено, както се твърди с исковата молба – да бъдат обявени за неналични депозитите, безспорно е извършено с приемане на решение от 06. 11. 2014 г. за отнемане на лиценза на [фирма] поради неплатежоспособност, следователно това е началната дата на погасителния давностен срок за предявяване на исковете, а крайната, на която изтича давността, е 06. 11. 2019 г. Исковата молба е подадена на 06.11.2019 г., видно от приложена към нея товарителница с № 5300144651072, с подател адв. В. С. и получател Административен съд София-град. Следователно, исковата молба е подадена, преди да изтече предвидената в чл. 110 ЗЗД 5-годишна погасителна давност за предявяване на

исковата претенция.

Предвид изложеното съдът намира, че за целия период от 26.07.2014 г. до 06.11.2014 г. са налице всички, кумулативно изискуеми по закон материалноправни предпоставки за ангажиране отговорността на ответника за вреди по чл.1 от ЗОДОВ – незаконосъобразно бездействие за изпълнение на задължение, пряко произтичащо от правото на ЕС, реално претърпени вреди от вида на твърдените и в претендирания от ищеца размер и причинно-следствена връзка между твърдените вреди и установеното незаконосъобразно бездействие.

По разноските:

В съответствие с нормата на чл. 81 ГПК във вр. чл.144 АПК съдът следва да се произнесе по претенцията на страните за присъждане на разноски. Страните не са представили списък на разноските по чл. 80 ГПК, но това обстоятелство не освобождава съда от задължението по чл. 81 ГПК, а единствено ги лишава от правото да искат изменение на решението в частта на разноските.

На основание чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ предвид частичното уважаване на иска, основателна е претенцията на ищеца за присъждане на сторените в производството разноски, в размер на 10,00 лева, дължима и заплатена държавна такса/в пълен размер предвид нормата на чл. 10, ал. 3, изр. 1 ЗОДОВ/.Липсват доказателства по делото за заплатен адвокатски хонорар на пълномощника на ищеца, поради което такъв не му се дължи.

Независимо от частичното отхвърляне на иска съдът намира ,че разпоредбата на чл. 10, ал. 4 ЗОДОВ (в редакцията съгласно изм. и доп, публ. ДВ, бр. 94 от 29.11.2019 г.) е неприложима в конкретния случай, доколкото съгласно § б, ал. 1 от ПЗР на ЗИД на ЗОДОВ, този закон се прилага за предявени искиви молби, подадени след влизането му в сила, а исковата молба е подадена преди това –на 06.11.2019г.

Съгласно приложимата правна уредба - чл. 10, ал. 2 и ал. 3 от ЗОДОВ не се предвижда ищецът да дължи на ответника заплащане на разноски и възнаграждение за процесуално представителство при частично отхвърляне на иска му, поради което съдът намира , че не е налице основание на БНБ да бъдат присъдени претендираната сума за юрисконсултско възнаграждение и сторените разноски за възнаграждение на вещо лице.

Мотивиран така и на основание чл. 172 от АПК, Административен съд София-град, Първо отделение, 20-ти състав

РЕШИ:

ОСЪЖДА Българска Народна Банка да заплати на А. Д. П., [ЕГН], от [населено място], [улица][жилищен адрес] и със съдебен адрес [населено място], [улица],ет.1,офис 29, обезщетение за имуществени вреди, в размер на 712,32 /седемстотин и дванадесет лева и 32 стотинки /лева, претърпени в периода от 26.07.2014 г. до 06.11.2014 г., вследствие на извършено от БНБ нарушение на правото на Европейския съюз, изразяващо се в невземане на решение за обявяване неналичност на депозитите в [фирма] в срок от пет работни дни, съгласно приложимата с директен ефект разпоредба на чл. 1, пар. 3, буква i) от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 г. относно схемите за гарантиране на депозити, като **ОТХВЪРЛЯ** иска над уважения размер от 712,32 лева

до пълния предявен размер от 1 540.71 лева и за периодите от 30.06.2014 г. до 25.07.2014г. и от 06.11.2014г. до 04.12.2014г., като неоснователен и недоказан.

ОСЪЖДА Българска Народна Банка, ЕИК по БУЛСТАТ[ЕИК],град С., пл. „К. А. Й“ № 1 да заплати на А. Д. П., [ЕГН], от [населено място], [улица][жилищен адрес] и със съдебен адрес [населено място], [улица],ет.1,офис 29, разноси по делото в размер на 10/ десет/ лева.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд на Република България в 14 - дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: